

Historie fondu knihovny Národní galerie v Praze

Knihovna Národní galerie v Praze má svou předchůdkyni v příruční knihovně Společnosti vlasteneckých přátel umění v Čechách (SVPU), založené v roce 1796 vlastenecky smýšlející šlechtou z iniciativy hraběte Františka Josefa Šternberka a několika vzdělaných měšťanů. Za cíl si SVPU vytyčila zvelebení vkusu, povzbuzení zájmu o umění a záchranu domácích uměleckých děl před vývozem do zahraničí. Za tímto účelem byla zřízena Obrazárna SVPU.

Základem současného fondu knihovny Národní galerie v Praze se stal fond knihovny Obrazárny SVPU, budovaný systematicky od roku 1880, část fondu tzv. grafické knihovny, jež svým charakterem nepatřila ke sbírce knižní grafiky a ilustrace a fond knihovny Moderní galerie (1902-1942). Po ukončení činnosti SVPU v roce 1950 se součástí dnešního fondu knihovny stal také knižní fond příruční spolkové knihovny SVPU. Nejstarší dochovaný inventář příruční spolkové knihovny pochází z roku 1839 a obsahuje 462 svazků rozdělených dle oborů. Inventář obsahuje pouze údaje o počtu svazků jednotlivých dokumentů, další inventáře z let 1855-1880 již obsahují informaci o způsobu získání a ceně publikací. Do dnešní doby se dochoval také vázaný katalog knihovny Obrazárny SVPU z let 1893-1920, založený malířem Viktorem Barvitiem, tehdejším inspektorem obrazárny a vzdělaným člověkem širokého rozhledu. Katalog obsahuje 505 svazků knih, katalogů výstav a sbírek a aukčních katalogů. Prvním dochovaným přírůstkovým seznamem vedeným dle knihovnických pravidel je stále aktuální Seznam knihovny Obrazárny z let 1880-1940.

Jednotlivé knihovny působily do roku 1948 samostatně. Byly průběžně doplňovány, jednak z příspěvků členů SVPU, jednak dary jednotlivců, později po vzniku samostatného státu, také státními dotacemi. K podporovatelům knihovny Obrazárny SVPU patřili např. MUDr. Josef Hoser a Vojtěch rytíř Lanna, kteří věnovali do fondu knihovny množství cenných publikací. Významným příznivcem knihovny již čsl. státní obrazárny byl MUDr. František Macháček (1882-1945), lékař ústavu pro choromyslné v Bohnicích, sběratel, mecenáš a bibliofil, který věnoval do fondu grafické knihovny velké množství děl z oboru kresby a grafiky. Svým odkazem pak významně rozšířil fond této knihovny o nákladná a vynikající díla faksimilí kreseb ze zahraničních grafických sbírek.